

RESİM SANATINDA SİNEMATOGRAFİK ETKİLER

Serdar DARTAR¹

ÖZET

Sanat tarihi içerisinde resim sanatına bakıldığında sanatçıların farklı dönemlerde eserlerinde anlatımı güçlendirmek adına çeşitli yöntemlerden yararlandıkları görülmektedir. Bu yöntemler arasında perspektif, rakursi gibi pek çok teknikle karşılaşmaktadır. Gelişen teknoloji yeni tekniklerin kullanımının önünü açmış ve farklı sanat alanlarının etkileşimine olanak sağlamıştır. Konular her dönem farklılık gösterirken bu durum toplumların değişim ve gelişim rüzgarının etkisiyle ilerlemiştir. Modernizme gelindiğinde modern yaşamın insan üzerindeki psikolojik etkilerinin vurgulandığı çalışmalar bu durumu destekler niteliktedir. Yaşadıkları toplumun birer parçası olan sanatçılar yaşanan bu gelişim ve değişimden etkilenecek üsluplarını şekillendirmişlerdir. Günümüzde çoğu sinema filmi resim sanatıyla ilişkilendirildiği gibi resim sanatında da sanatçıların sinematografik yaklaşımlarla eserler ürettikleri görülmektedir. Yapılan çalışmada resim sanatında sanatçıların kullanmış oldukları teknikler bağlamında sinematografik etkilerden yararlanan sanatçılar ele alınarak araştırmacı eser analizi yöntemiyle eserleri üzerinde incelemelerde bulunulmuştur. Araştırmada önce ele alınan konuyla ilgili tanımlamalara gidilirken literatür taraması yapılmıştır. Sanatçıların bir yöntem olarak sinematografik bakış açısını nasıl kullandıkları araştırılarak konuyla ilgili örneklerle yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Resim, Sinematografi, Sanat, Resim Sanatı, Üslup.

CINEMATOGRAPHIC INFLUENCES IN PAINTING ART

ABSTRACT

When we look at the art of painting in the history of art, we see that artists have used various methods in different periods to strengthen the expression in their works. Among these methods, there are many techniques such as perspective and rakursi. Developing technology has paved the way for the use of new techniques and has enabled the interaction of different art fields. While the subjects differ in each period, this situation has progressed with the effect of the winds of change and development of societies. When it comes to modernism, studies emphasizing the psychological effects of modern life on people support this situation. Artists, who are a part of the society they live in, have shaped their styles by being affected by this development and change. Today, most cinema films are associated with the art of painting, and it is seen that artists in the art of painting produce works with cinematographic approaches. In the study, artists who use cinematographic effects in the context of the techniques used by artists in the art of painting were examined and their works were examined with the researcher work analysis method. In the research, first, a literature review was conducted while reaching definitions on the subject under consideration. How artists use the cinematographic perspective as a method was investigated and examples related to the subject were included.

Keywords: Painting, Cinematography, Art, Fine Arts, Style.

---

¹ Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Sanat Bölümü, Bileşik Sanatlar Ana sanat Dalı, serdardartar@gmail.com, DOI: 10.22252/ijca.1662583.

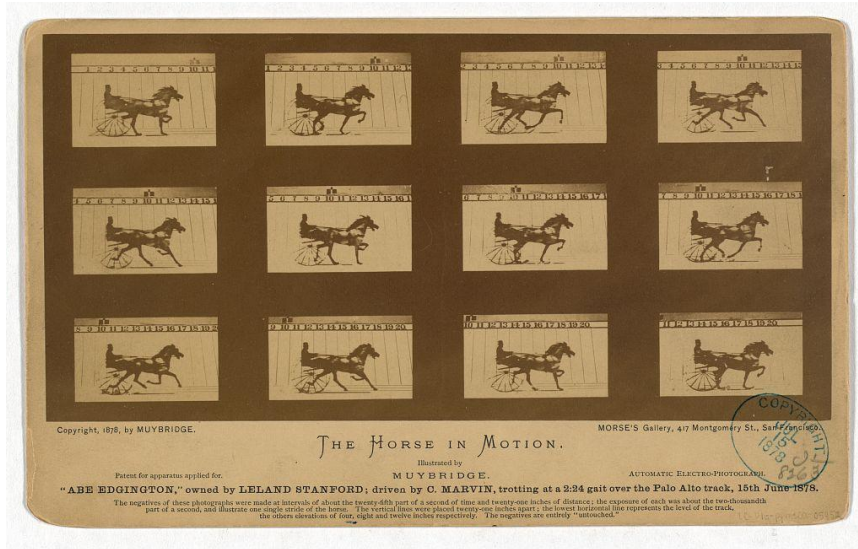
1. Giriş

Resim, insanlığın varoluşundan bugüne bilinen en eski ifade aracı olarak görülmektedir. Yazının icadından çok önce insanlar günlük hayatları içerisinde yapmış oldukları işlerini duvarlara resmederek ifade etmişler ve çok daha sonra bu temel ihtiyaç giderek estetik bir değer kazanmış ve sanatsal ifade biçiminin meydana geldiği görülmüştür.

İlk resimler genellikle yaşamla doğrudan ilgili konuları yansıtırken, zamanla estetik bir değer kazanmış ve sanatsal bir ifade biçimi olarak gelişmiştir. İnsanlar, resim aracılığıyla sadece günlük yaşamlarını değil, aynı zamanda duygusal derinliklerini, mitoloji ile destekledikleri olayları, inançlarını ve toplumsal yapılarını da ifade etmişlerdir. Resim, topluluklar arasında kültürel bağları güçlendiren ve tarih boyunca nesilden nesile aktarılan önemli bir araç olmuştur. Sanatın evrimiyle birlikte resim, estetik ve duygu yükü taşıyan bir dil haline gelmiş, sanatçılar kendilerini ifade etmek ve izleyiciyle iletişim kurmak için renk, kompozisyon ve teknik unsurları ustalıkla kullanmışlardır. Resim, insanlığın evrimi ve kültürel gelişimi üzerinde derin bir etki bırakmış, farklı medeniyetler arasında benzersiz bir anlam taşıyan eserler ortaya çıkarmıştır.

Sanat, çağlar ilerledikçe gelişimini sürdürmüş ve bu doğrultuda resim sanatı da bu gelişmeden etkilenmiştir. Yeni gelişmeler beraberinde yeni teknikler, yeni buluşlar getirmiş ve sanatçılar söz konusu teknikleri eserlerinde uygulamaya çalışmışlar, yeni buluşlarla sanatsal üretime devam etmişlerdir. Sanayileşmenin doğurduğu sonuçlar büyük devrimleri getirmiş, farklı alanlarda pek çok gelişim meydana gelmiştir. Bu gelişmeler arasında demiryolları, telgraf, buharlı gemiler gibi örnekler verilebilir. Fotoğrafçılığın ortaya çıkışı bu dönemlere karşılık gelmiştir.

“Fotoğrafçılık ilk olarak 1839 yılında, Louis-Jacques Mandé Daugerre tarafından dünyaya tanıtılmıştır. İlk zamanlarda, özellikle stüdyo portrelerinde kullanılmıştır. Daha ucuza zenginlerin resimlerini taklit etmiştir. Zamanla en hızlı görsel kayıt olan çizimlerin yerini almıştır. 1870’te Eadweard Muybridge, hızlı enstanteneli akülü fotoğraf makinası kullanarak, hareket halindeki insan ve atların fotoğraflarını çekmiştir. Bu sayede insanlar ilk defa, dört nala giden bir at hareketlerini görmüşlerdir” (Cumming, 2008: 260).

Şekil 1. Eadweard Muybridge, 1878, The Horse in Motion

Bugün, resim sanatı, çağdaş sanatçılar tarafından dijital medya, soyutlama ve deneysel tekniklerle birleştirilerek sürekli olarak evrilmektedir. Ancak temelde, resim hala insanların dünyayı algılamalarını, duygusal zenginliklerini paylaşmalarını ve topluluklar arasında bağ kurmalarını sağlayan güçlü bir ifade aracı olarak varlığını sürdürmektedir. Resim sanatı çerçevesinde değerlendirildiğinde sanatçıların ifadeyi güçlendirmek için farklı pek çok tekniği kullandıkları görülmüştür. Bu teknikler arasında perspektif, rakursi, yanılsama gibi pek çok örnek karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu teknikler arsında sinematografik bakış açısı farklı dönemlerde ressamlar tarafından ele alınmış ve eserlerinde kullandıkları bir teknik olmuştur. Sinemanın resim sanatından oldukça fazla yararlandığı düşünüldüğünde resim ile sinema arasındaki etkili bir bağ olduğu söylenebilmektedir. Sinemadaki görüntü seçimi, açının yararlanması, belirli bir alana odaklanması gibi

unsurlar resim sanatında ressamlar tarafından tablolarla kullanılan bir durum olmuştur. Söz konusu durum eserlerde belirli bir olayın anlatıldığı bir kesit olarak ortaya çıkmaktadır. Ressamlar sinematografik bakış açısıyla eserlerinde anlatımı güçlendirirken aynı zamanda vurgulamak istedikleri durumu da alımlayıcıya sunmaktadır.

2. Sinematografi Kavramı ve Resim Sanatındaki Kullanımı

Sinematografi, Yunanca, kine (hareket) ve graphos (yazı) anlamına gelirken, sinema filmi için görüntü kaydederken ışıklandırma ve kamera tercihleri yapma disiplini şeklinde açıklanabilmektedir. Sinematografi, çoğu açıdan fotoğrafla yakından ilgilidir; fakat kamera ve görüntü elemanlarının hareket halinde olduğu durumlarda bir takım ek özellikler de göstermektedir (www.sineplusakademi.com).

Sinematografide görüntü seçme işlemi, ressamlar tarafından eserlerinde kullandıkları bir yöntem olmuştur. Belirli bir açıdan konumlandırılan resimsel unsurlarla elde edilen kompozisyonun resim düzlemine aktarımı söz konusu tanıma örnek teşkil etmektedir. Resim sanatının farklı dönemlerinde pek çok ressamın sinematografik bir yaklaşımla kompozisyonlarını oluşturdukları görülmektedir. Barok dönemde özellikle teatral etkileri sıklıkla kullanan Caravaggio'nun resimlerinde benzer etkilerden söz etmek mümkündür. Rembrandt, La Tour, Tintoretto, Edvward Hopper gibi ressamların eserlerine bakıldığında sinematografik etkilerin olduğu görülmektedir. Barok dönemde özellikle ışığın kullanımı ve resimsel unsurların resim düzlemindeki dağılımı bazı ressamların eserlerine sinematografik bir etkiye bulunmuştur. Rönesans döneminde de Tintoretto'nun eserleri söz konusu durumla ilişkililikten günümüze doğru Edward Hopper'ın resimleri sinematik anlamda etkili kompozisyon öğeleri içermektedir.

Sanat tarihinde resim sanatı çerçevesinde bakıldığında, Rembrandt, Tintoretto, Caravaggio ve La Tour, ilk sinemacılar olarak kabul edilebilir. Sözü edilen ressamlar, modelleri ve eşyaları serbestçe konumlandırarak, onlara hareket ve yön vererek resim sanatında yeni denemeler yapmışlardır. Tablolarında ışık kaynağının yerini ve yönünü net bir şekilde gösteren sanatçılar, her karakterin, grupların ve hatta eşyaların özgün kompozisyonunu hissettirmişlerdir (Mükerrem, 2021: 15).

Tarihte gerçekleşen çoğu olay sadece toplumun yaşayışını değiştirmekle kalmamış aynı zamanda sanatsal bakımdan da farklı bir bakış açısı getirmiştir. Değişim ve gelişim tarih sahnesindeki olaylarla devamlılık arz etmiştir. Resim sanatında çoğu dönemde değişik konular ve teknikler ortaya çıkmıştır. Portre ressamlığı da sözü edilen konular dahilinde kendine yer bulmuş ve çoğu ressam bu alanda eserler üretmişlerdir. Bu eserlerde stüdyo ortamındaymış gibi bir atmosfer sergilenerek figüre odaklanılmıştır. Figürün etrafındaki unsurlar ve mekân yerine figüre odaklanma durumu, sinematografide gerçekleşen görüntü seçimi durumuyla örtüşmektedir. Söz konusu durum bir portre ressamı olan Frans Hals'ın eserlerinde görülmektedir. Poz veren figürlere odaklı kompozisyon şeması bir fotoğraf ya da filminden kesilmiş gibidir.

Sinema, var olduğu ilk günden itibaren diğer sanat dallarından büyük ölçüde ilham almıştır. Özellikle resim sanatı, sinemanın temel prensiplerinden biri olan yerleştirme-çerçevelemeye önemli katkılarda bulunmuştur (Karakaya, 2005: 138). Sinemanın gelişim aşamaları değerlendirildiğinde resim sanatının aşamalarıyla ilişkili olduğu gözlemlenebilmektedir. Günümüzde sinema ve resim ilişkisi filmlerde de kendini göstermektedir.

Rembrandt'ın resimleri incelendiğinde sanatçının ışık kullanımı dikkat çekici niteliktedir. Işığın kullanımı sinemayı etkileyen önemli bir unsur niteliğindedir. Rembrandt'ın ustaca uyguladığı tekniklerden biri olan chiaroscuro, ışık ile gölge arasındaki belirgin kontrastı ifade etmektedir. Chiaroscuro, resimde belirgin ışık ve gölge kontrastları oluşturacak şekilde düzenlenmiş ışık-gölge dağılımını ifade eder. (Turani, 2019: 28).

Sanatçının ışık-gölge kullanımı eserlerinde özellikle vurgulanmak istenen resimsel unsuru ön plana çıkarma hususunda etkili olmuştur. Ressamın resimleri incelendiğinde ışığın Caravaggio'nun resimlerinde stüdyo ışığı etkisi verdiği görülmektedir. Özellikle portrelerde uygulanan ışığın ifadeyi vurgulayışı dikkat çekicidir.

Şekil 2. Caravaggio, Judith, Holofernes'in Başını Keserken, 145x195 cm, Roma, 1599.

Rembrandt'ın eserlerinde olaylar sıklıkla iç mekanlarda geçer ve ışığı kendine özgü bir şekilde kullanır. Özellikle açık-koyu kontrastlar oluşturarak resimlerinin duygusal etkisini ve derinliğini müthiş bir şekilde artırır. Resmin her kısmını aydınlatmak yerine, bazı köşeleri ve bazen geniş alanları bilinçli olarak karanlıkta bırakır; ayrıca aydınlattığı alanların ışık kaynağı genellikle belirsizdir. Işık, resmin içinden adeta fışkırır ve sembolik bir anlam kazanır. Bu tarzıyla Caravaggio'nun yöntemlerine benzer bir iz bıraktığı söylenebilir (Krausse, 2005: 42).

Rembrandt'ın ışık-gölge kullanımının bir örneğini otoportresinde görmek mümkündür. Arka planın karanlıkta bırakılarak portreye düşen ışığın ifadeyi vurgulaması net bir şekilde görülmektedir.

Şekil 3. Rembrandt, Otoportre, Tuval Üzerine Yağlıboya, 110x86 cm, Louvre Muzesi, 1660

Rembrandt'ın ışığı nasıl kullandığını ve sinemadaki önemini anlamak, sanat ve sinema tarihindeki önemli anlatım araçlarından birini keşfetmek demektir. Stanley Kubrick'in yönettiği Barry Lyndon (1975) filmi, Rembrandt'ın ışık kullanımına adeta bir övgü niteliğinde olup, birçok detayı ve sahnesiyle bu tekniği yüceltmektedir (www.artlocalist.com).

Şekil 4. Stanley Kubrick'in Yönettiği Barry Lyndon Filmi'nden, (1975)

Rembrandt gibi ışık kullanımında öne çıkan diğer bir ressam Georges de la Tour'dur. Ressamın eserleri incelendiğinde resimde kullanılan ışıkla anlatılan konunun vurgulanması ve ayrıca bir film karesi etkisi göze çarpmaktadır. Ressam kullanmış olduğu ışıkla anlatımı güçlendirirken izleyicide sinematik bir etki uyandırmaktadır.

Şekil 5. George de la Tour, Marangoz Aziz Joseph, 130x100 cm, Tuval Üzerine Yağlıboya, 1645, Louvre Müzesi.

Sanatçının dikey bir kompozisyon kullandığı resimde mum ışığını etkili bit şekilde kullandığı görülmektedir. Işığın figürlerin yüzlerine düşmesini sağlayan ressam, onların yüz ifadelerini vurgularken aynı zamanda resme sinematik bir etki kazandırmıştır.

Georges de la Tour, Marangoz Dükkânında İsa adlı eserinde (Şekil 5) ışık kaynağı olarak mumu kullanmış ve Çocuk İsa'nın elleri arasına yerleştirmiştir. Mum ışığı, İsa'nın yüzünü aydınlatırken, karanlık arka planla tezat oluşturmaktadır. Çocuk İsa, dikkatini işine odaklanmış Yusuf'a yöneltmiştir; mum ışığı, Yusuf'u kısmen aydınlatmaktadır (Ödin, 2018: 322).

Sinematik ifade kullanımı açısından resim sanatında Tintoretto'nun eserleri de dikkat çekici niteliktedir. Sanatçının Cennet isimli eserinde (Şekil 6) figürlerin konumlandırılması esere derinlik etkisi verirken sonsuz bir süreklilik arz etmektedir. Pek çok sahnenin bir araya getirilerek oluşturulduğu kompozisyon, uygulanan kurguyla film sahnesini andırmaktadır.

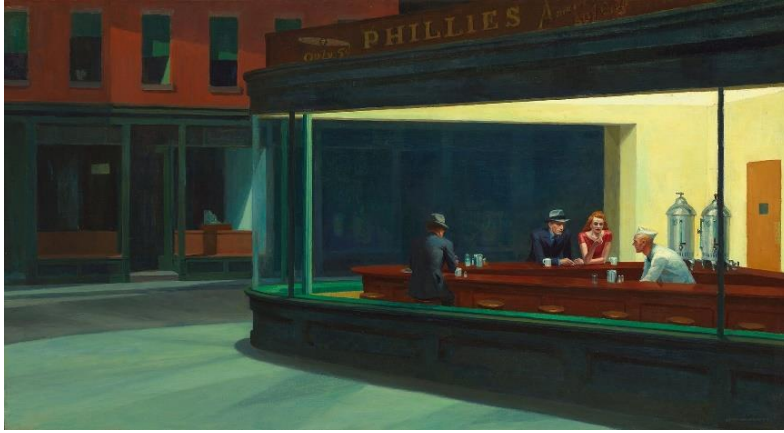
Şekil 6. Tintoretto, Cennet, Tuval Üzerine Yağlıboya, 1588-1592, İtalya.

Venedikli Rönesans sanatçısı Tintoretto, Cennet adlı eserinde dünyevi düşüncelerini sinemanın gelişmesiyle tanıdığımız sinematografik kurgu yöntemini kullanarak ifade etmiştir. Bu tabloda, bağımsız bir şekilde tasarlanmış birçok cennet sekansı yer almaktadır. Ressam, sanki sinema tekniklerinde olduğu gibi, çeşitli bakış açılarını bir araya getirip her birinin ortak bir temayı desteklediği bir düzenleme yapmış ve sinemanın ortaya çıkışından 300 yıl önce sinemasal bir kurgu gerçekleştirmiştir (Mükerrem, 2021: 15).

Resim sanatı içerisinde erken dönem akımlardan günümüze kadar ışık-gölge ve kompozisyon unsurları bakımından sinematografik etkiler barındıran ve sinemaya bu yönüyle katkı sağlayan sanatçılar ve üretimleri dikkat çekmektedir. Söz konusu sanatçılar çerçevesinde Edward Hopper'ın resimleri de oldukça önemli bir yere sahiptir. Ressamın ışık kullanımı, resimsel unsurların konumlandırılması gibi teknik özelliklerin yanı sıra içerik ve konu bakımından da sinematik bir etki oluşturduğu dikkat çekici niteliktedir. Edward Hopper'ın eserleri, modern sanatın sinema ile olan derin ilişkisini gözler önüne sererek etkileyici örnekler sunmaktadır.

Edward Hopper'ın resimleri, sinematografik bir etki yaratma konusunda dikkat çeken bir ustalık sergilemektedir. Ressamın, sade, boş ve sakin mekanlar, keskin ışıklandırma ve kompozisyonlar kullanarak ürettiği eserleri, sinemanın kamera açıları ve sahne düzenlemeleriyle benzerlik göstermektedir. Resimlerinde uygulamış olduğu ışık ve gölge oyunları, sinema ışıklandırma tekniklerini andırmakta ve atmosferik bir gerilim yaratmaktadır. Edward Hopper'ın tablolarında işlenen yalnızlık ve yabancılaşma temaları, sinemada karakterlerin duygu durumlarını keşfetme biçimlerine benzerlik göstermektedir. Ressamın her bir resmi, bir anı tek kare olarak sunup alımlayıcılara olayın öncesi ve sonrası hakkında düşünme fırsatı vermektedir. Böylece eser üzerinde izleyiciyi sorgulamaya teşvik etmektedir. Ressamın tablolarındaki çerçeveleme ve perspektif kullanımı da sinemanın kamera hareketleri ve açılarından esinlenmiş gibi bir izlenim vermektedir.

Edward Hopper'ın Gece Kuşları isimli resmi (Şekil 7) sinematografik açıdan oldukça etkili bir örnek sunmaktadır. Dikdörtgen resim düzlemi üzerine konumlandırılan resimsel unsurlar resmin sağ tarafına konumlandırılarak boşluk etkisi artırılmış ve figürlerin vurgulanması sağlanmıştır.

Şekil 7. Edward Hopper, Gece Kuşları, Tuval Üzerine Yağlıboya, 84x152 cm, 1942, ABD.

Gerçekçi bir sanatçı olan Hopper'ın Gece Kuşları eseri, gerçek bir sokak manzarasından çok bir illüstrasyonu andırmaktadır. Bu durum, Hopper'ın dönemin popüler sinema akımı olan kara film akımından büyük ölçüde etkilenmiş olabileceğini göstermektedir (Pankhurst vd., 2018: 121).

Hitchcock'un eserlerinde, özellikle 1954 yapımı Arka Pencere'de (Şekil 10), Hopper'ın sanatının etkilerini görmek mümkündür. Hopper'ın bakış açısı, sonsuz anlatı olasılıklarını barındıran bir petri kabı gibidir. Hopper'ın resimlerinin etkisi, neyi dahil edip neyi dışladığıyla ortaya çıkar; bu aynı prensip Hitchcock'un Arka Pencere filmindeki gerilim ve gizemin merkezindedir. Örneğin, Hopper'ın 1928 tarihli "Gece Penceresi" tablosu ile filmdeki Bayan Yalnız Kalpler karakteri arasındaki benzerlikleri inceleyin. Her iki görsel de yalnız ve yarı çıplak kadınları kendi özel alanlarında betimler ve her ikisi de kentsel çevrelerine rağmen yoğun bir izolasyon hissi taşır (hero-magazine.com).

Şekil 8. Edward Hopper, Otomat, Tuval Üzerine Yağlıboya, 71x91 cm, 1927, ABD.

Şekil 9. Edward Hopper, Gece Pencereleeri, 74x86 cm, Tuval Üzerine Yağlıboya, 1928

Şekil 10. Alfred Hitchcock Rear Window (Arka Pencere, 1954)

Sinematografi ve resim ilişkisi bağlamında Pieter Bruegel'in Harvesters isimli eseri (Şekil 11) farklı yönleriyle dikkat çekmektedir. Bakış açısının yüksek bir yerden bakılıyormuş izlenimiyle verilen resimde, figürlerin kompozisyonda önden geri plana doğru resim düzlemine konumlandırılışları resme derinlik kazandırırken geri planda giderek belirsizleşen tepeler bu durumu güçlendirmektedir. Sinematik açıdan bakıldığında Buregel'in bu eseri Nuri Bilge Ceylan'ın Bir Zamanlar Anadolu'da filminde yer alan sahnelerle (Şekil 12) olan ilişkisiyle dikkat çekmektedir.

Şekil 11. Pieter Bruegel, Harvester, 116,5 x 159,5 cm, 1565

Bruegel'in The Harvesters tablosu ve Ceylan'ın Bir Zamanlar Anadolu'da filmindeki sahnelerinde, sağda yüksek bir ağaç ve çevresindeki figürler dikkat çekmektedir. The Harvesters'da işçiler ağaç gölgesinde dinlenirken, Ceylan'ın sahnesinde delil toplayıcıları yer almaktadır. Bruegel toplumsal sorunları geniş bir manzarada işlerken, Ceylan bu temayı metaforik bir şekilde ele almaktadır (Özeskici, Çalışkan, 2024).

Şekil 12. Nuri Bilge Ceylan, Bir Zamanlar Anadolu'da, 2011.

Bir başka sinematografik anlatım izleriyle Caspar David Friedrich'in Deniz Kenarında Keşiş isimli eserinde (Şekil 13) karşılaşılmaktadır. Dikdörtgen resim düzlemi üzerinde resmi üç parçaya ayıran gökyüzü, deniz ve zemin ilişkisi atmosfere ağırlık verilerek resmin büyük bölümüne egemen olması sağlanmış ve böylelikle derinlik etkisi sağlanmıştır.

Deniz Kenarındaki Keşiş tablosu, doğanın büyüklüğü ile bireyin sıradanlığını sürekli olarak işler. Denizin ve gökyüzünün genişliği izleyeni kuşatır. Ancak, kompozisyondaki tek dikey unsur olan keşiş hakkında fazla bilgi edinilemez (Charles vd., 2011: 291).

Ressamın figürü böyle bir atmosfer karşısında olabildiğince küçük konumlandırması onun aciziyetini vurgularken izleyiciyi dönük sırtıyla bulunduğu atmosfere çekmektedir. Bu bağlamda üçüncü bir seyir başlamaktadır. Ressamın gözüyle başlayan süreç, figürün gözüyle devam ederken alımlayıcının gözüyle sonlanmaktadır. Söz konusu sinematografik etki Teodoros Angelopoulos'un Sonsuzluk ve Bir Gün filminde (Şekil 14) belirgin bir biçimde görülmektedir.

Şekil 13. Deniz Kıyısında Keşiş, Caspar David Friedrich, T.Ü.Y.B. 110x172 cm., yak. 1808, Eski Ulusal Galerî, Berlin

Angelopoulos'un denizle ilgili içsel manzaraları, Yunanca "thalassa" (deniz) kelimesinin kökenini akla getirmekte ve ruhsal bir suyu simgelemektedir. Thalassa'nın, Babil mitolojisindeki okyanus tanrıçası Tiamat'tan türediği düşünülmektedir. Sonsuzluk ve Bir Gün filminde, ölen şairin deniz tarafından emilmesi, ilksel rahme dönüş ve yeniden doğuş olarak yorumlanmaktadır. Bu durum, Caspar David Friedrich'in Deniz Kenarında Keşiş tablosundaki ürkütücü yüceliği anımsatmaktadır. Angelopoulos'un ütopyik ton ve deniz manzaraları, ütopiyaların dünyayı değiştirme gücüne olan inancını yansıtmaktadır. Ayrıca, filmdeki karakterler kaybolmuş bir şeyi aramakta ve sürekli denize bakarak bu arayışı simgelemektedir. Bu bağlamda, rückenfigur kullanımı, karakterlerin denize yönelmesini vurgulamaktadır (Kökek, 2022: 106). Rückenfigur olarak adlandırılan teknik çoğu ressam tarafından özellikle Alman romantik resminde sıklıkla kullanılmıştır. Kelimenin anlamına bakıldığında; manzaraya sırtı dönük duran ve onunla duygusal bir bağ kuran figür olarak tanımlanmaktadır (Hızlı, 2018).

Şekil 14. Theodoros Angelopoulos, Sonsuzluk ve Bir Gün (Μια αιωνιότητα και μια μέρα), Yunanistan, Fransa, 1998.

Sonuç

Resim sanatı, insanlığın varoluşu boyunca önemli bir ifade aracı olarak varlığını sürdürmüştür. İlk dönemlerde, günlük yaşamı yansıtan basit çizimlerden estetik ve duygusal derinlik taşıyan sanatsal ifadelere evrilmiştir. İnsanlar, resim aracılığıyla yalnızca günlük olaylarını değil, inançlarını, duygusal durumlarını ve toplumsal yapılarını da ifade etme ihtiyacı duymuşlardır. Bu yönüyle resim, kültürel bağları güçlendiren ve nesilden nesile aktarılan önemli bir iletişim aracı olmuştur. Sanatın ileriye yönelik gelişimiyle birlikte, resim sanatı da yeni teknikler ve yeni yaklaşımlarla zenginleşmiştir. Özellikle sanayileşmenin getirdiği yenilikler ve fotoğrafçılığın ortaya çıkışı, sanatçılara farklı bakış açıları kazandırmış, eserlerinde yenilikçi teknikler kullanmalarının önünü açmıştır. Bu bağlamda, resim sanatının sadece bir görsel ifade aracı olmayıp aynı zamanda derin duygusal ve düşünsel bir deneyim sunduğu görülmektedir.

Sinematografi ile resim arasındaki ilişki, ressamların kompozisyon oluşturma süreçlerinde belirgin bir şekilde kendini göstermektedir. Barok dönemin önemli ressamı Caravaggio, Rembrandt ve Tintoretto, ışık kullanımı ve figürlerin konumlandırılmasıyla sinematografik etkileri eserlerine yansıtmışlardır. Bu ressamlar, tablolarında derinlik, hareket ve dramatik bir atmosfer yaratırken, sinemanın temel prensiplerinden olan çerçeveleme ve görsel anlatım unsurlarını ustalıkla işlemişlerdir.

Sonraki dönemlerde Edward Hopper gibi sanatçılar, yalnızlık ve yabancılaşma temalarını işlerken, sinematografik bakış açılarını eserlerinde etkili bir şekilde kullanmışlardır. Hopper'ın eserleri, sade ve boş mekanlar, keskin ışıklandırma ve etkileyici kompozisyonlar içeren bir anlatı sunarak, izleyicide sinematik bir deneyim yaratmaktadır. Hitchcock'un filmleri de bu bağlamda ilginç bir ilişki sunar. Hopper'ın resimlerindeki etkiler ve sanatçının figürlere olan yaklaşımı, yönetmenin filmlerinde hissedilmekte ve kompozisyon açısından da birbirine yaklaşılmaktadır. Özellikle "Arka Pencere'de, Hopper'ın sanatıyla benzerlikler taşır. Hitchcock'un gerilim dolu anlatımı, resimlerin çerçevelenmesi ve görsel kompozisyonları ile benzer temalar taşımaktadır.

Caspar David Friedrich'in resimleri yönetmen Theo Angelopoulos'un filmlerinde hareket kazanmış gibidir. Bu bakımdan yönetmenin filmleri de resim sanatı ile derin bir ilişki içerisindedir. Angelopoulos, görsel anlatımda resmin estetik unsurlarını kullanarak, filmlerinde mistik ve derin temalar işleyebilmiştir. Özellikle manzara ve karakterlerin yerleştirilmesi, sinematografik derinlik yaratmada önemli bir rol oynamaktadır.

Literatür taraması ve araştırmacı eser analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen bu araştırmanın temel amacı, resim sanatı içerisinde yer alan sinematografik etkileri incelemektir. Bu bağlamda, resim sanatının önemli isimleri ve eserleri ile sinema sanatındaki önde gelen yönetmenler ve filmleri arasındaki yakın benzerlikler ve etkileşimler derinlemesine analiz edilmiştir. Özellikle, ressamların eserlerinde kullanılan kompozisyon, ışık ve gölge oyunları, renk paletleri gibi sinematografik unsurların, sinema dilindeki uygulamalarla nasıl paralellik gösterdiği üzerinde durulmuştur. Elde edilen bulgular, resim sanatının sinema üzerindeki etkilerini ortaya koymuş ve bazı ünlü resimlerin, sinema sanatında önemli bir etki alanı yarattığını gözler önüne sermiştir. Bu çalışma, aynı zamanda resim sanatı ve sinema arasındaki diyalogun derinliğini ve bu iki disiplinin birbirini nasıl etkilediğini anlamak adına önemli bir katkı sağlamaktadır. Sanatın bu iki dalı arasındaki ilişki, sadece görsel estetikle sınırlı kalmayıp, anlatım biçimleri ve izleyici üzerindeki duygusal etkileriyle de geniş bir perspektif sunmaktadır. Yapılan bu araştırmada elde edilen veriler ışığında resim sanatında farklı yaklaşım olarak sinematografik bir etkinin olduğu ve aynı zamanda sinema sanatı içerisinde çoğu önemli yönetmenin söz konusu ressamların eserlerinden etkilendikleri ve farklı karelerde bu eserlere gönderme yaptıkları görülmüştür. Bu bağlamda resim ve sinema arasındaki ilişkinin izleyiciye duygu ve düşüncelerini şekillendiren zengin bir diyalog sunduğu ve sanatın çok yönlülüğünü göstermesi bakımından etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Kaynakça

- Artlocalist. (2024). Rembrandt'ın Işık Kullanımı ve Sinemadaki Yansıması. *Artlocalist*. <https://www.artlocalist.com/kultur-ve-sanat/rembrandtin-istik-kullanimi/>
- Charles, V. 2012, 1000 Muhteşem Resim, Çev. Nurettin Elhüseyni, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 291.
- Cumming, R (2008). Görsel Rehberler-Sanat, İnkılap Kitabevi, İstanbul, s 260.
- HERO. (2020). Edward Hopper: the painter who inspired Hitchcock and Lynch with his portrayal of urban isolation <https://hero-magazine.com/article/180991/edward-hopper> (1Eylül 2024 tarihinde erişim sağlanmıştır).

Hızlı, S. Resimlerde Rückenfigur, Gaia Dergi: <https://gaiadergi.com/resimlerde-ruckenfigur/> (13 Ekim 2024 tarihinde erişim sağlanmıştır).

Karakaya, S. (2005). Sinema-Resim İlişkisi ve Sanat Olarak Sinemanın Resimsel Estetiği,

Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C.3 S. 12 (134-141)

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/69849> (4 Eylül 2024 tarihinde erişim sağlanmıştır).

Kökek, D. (2022). Resimsel Manzaradan Sinemasal Manzaraya: Angelopoulos Örneği, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı, İstanbul, s. 106. <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/ET004545.pdf>

Krausse, A. C. (2005). Rönesanstan günümüze resim sanatının öyküsü. (Çev. D. Zaptıoğlu).

Literatür Yayın, İstanbul, s 42.

Mükerrem, Z. (2021). Sinematografi Üzerine Düşünceler, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, s 15.

Öndin, N. (2018). Barok Resim ve Heykel Sanatı, Hayalperest Yayınevi, İstanbul, s 322.

Özeskici, E, Çalışkan, M. (2024). Nuri Bilge Ceylan Sinemasının Resimsel ve Sinematografik Bakımdan Anlatımı. *Social Mentality And Researcher Thinkers Journal (Smart Journal)* <https://smartofjournal.com/files/smartjournal/7f22133c-3de5-41c2-a45c-6e8783182294.pdf>

Pankhurst, A., Hawksley, L. (2018). Sanatı Büyük Yapan Nedir, Hayalperest Yayınevi, İstanbul, s 121.

Sineplus. (2017). Sinematografi Temel Öğeleri. *SinePlus Akademi & Post & Prodüksiyon | Sinema Eğitimi*. <https://www.sineplusakademi.com/sinematografi-temel-ogeleri/>

Turani, A. (2019). Sanat Terimleri Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul, s 28.

Görsel Kaynakçası

Şekil 1: Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Horse_in_Motion Erişim Tarihi: 15. 02. 2025

Şekil 2. Kaynak: [https://en.wikipedia.org/wiki/Judith_Beheading_Holofernes_\(Caravaggio\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Judith_Beheading_Holofernes_(Caravaggio))

Şekil 3: Kaynak:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Self_portrait_at_the_easel,_Rembrandt_van_Rijn,_1660,_Louvre,_Paris.jpg Erişim Tarihi: 15. 02. 2025

Şekil 4. Kaynak: <https://www.artlocalist.com/kultur-ve-sanat/rembrandtin-isik-kullanimi/> Erişim Tarihi: 15. 02. 2025

Şekil 5. Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Georges_de_La_Tour Erişim Tarihi: 15. 02. 2025

Şekil 6. Kaynak: <https://www.wikiart.org/en/tintoretto/paradise> Erişim Tarihi: 15. 02. 2025

Şekil 7. Kaynak: https://tr.wikipedia.org/wiki/Gece_Ku%C5%9Flar%C4%B1 Erişim Tarihi: 15. 02. 2025

Şekil 8. Kaynak: <https://hero-magazine.com/article/180991/edward-hopper> Erişim Tarihi: 15. 02. 2025

Şekil 9. Kaynak: <https://hero-magazine.com/article/180991/edward-hopper> Erişim Tarihi: 15. 02. 2025

Şekil 10. Kaynak: <https://www.karnavalesk.com/edward-hopper-gece-kuslari-nighthawks-tablo-incelemesi/rear-window-1954-alfred-hitchcock-custom/> Erişim Tarihi: 16. 02. 2025

Şekil 11. Kaynak: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/435809> Erişim Tarihi: 19. 02. 2025

Şekil 12. Kaynak: <https://altyazi.net/yazilar/elestiriler/bir-zamanlar-anadoluda-hakikat-kirintilari/> Erişim Tarihi: 12. 03. 2025

Şekil 13. Kaynak: <https://wannart.com/icerik/8338-duragan-bir-hareketin-huznu-deniz-kenarindaki-kesis>
Erişim Tarihi: 15. 02. 2025

Şekil 14. Kaynak: <https://rarefilmm.com/2018/12/mia-aioniotita-kai-mia-mera-1998/> Erişim Tarihi: 15. 03. 2025